

dr hab. Tomasz Nowak, prof. uczelni,
Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny
w Siedlcach, Wydział Humanistyczny,
Instytut Edukacji, Zakład Sztuki

Siedlce dnia 3 kwietnia 2019 r.

Recenzja

rozprawy doktorskiej magistra Zbigniewa Sikory pt. *Miejski Panoptikon* z dziedziny sztuk plastycznych, w dyscyplinie sztuki piękne, zrealizowanej pod opieką promotorską dr hab. Henryka Królikowskiego, prof. uczelni. Recenzja, sporządzona zgodnie z treścią *Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* oraz uchwałą Rady Wydziału Pedagogicznego i Artystycznego Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach z dnia 13 grudnia 2018 roku.

Informacje ogólne o doktorancie.

Zbigniew Sikora studiował na Wydziale Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Dyplom magistra sztuki uzyskał w 2010 roku w Pracowni Malarstwa u profesora Jarosława Modzelewskiego oraz Pracowni Sztuki w Przestrzeni Publicznej u profesora Mirosława Duchowskiego. Po ukończeniu ASP pozostaje w procesie twórczym realizując projekty indywidualne oraz bierze udział w prezentacjach zbiorowych w kraju i za granicą. W 2012 roku kończy podyplomowe studia Grafiki Komputerowej i Multimedialnej w Instytucie Edukacji Artystycznej Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie. W okresie od kwietnia 2013 roku do lipca 2014 zdobywał doświadczenie, jako dydaktyk, pełniąc obowiązki asystenta w Pracowni Sztuki w Przestrzeni Publicznej profesora Mirosława Duchowskiego na ASP w Warszawie oraz w Pracowni Kompozycji u profesor Ewy Latkowskiej-Żychskiej w Społecznej Akademii Nauk w Łodzi filia w Warszawie. Po roku asystentury w SAN w Łodzi filia w Warszawie powierzono Zbigniewowi Sikorze samodzielne prowadzenie pracowni Malarstwa, Rysunku i Warsztatu 2D.

W roku 2015 mgr Zbigniew Sikora podejmuje studia doktoranckie w Instytucie Sztuk Pięknych na Uniwersytecie im. Jana Kochanowskiego w Kielcach. Na pełnionych stanowiskach asystenckich wykazał się znaczącymi kompetencjami dydaktycznymi, jak i organizacyjnymi. Obecnie jest Kierownikiem kierunku Grafika w Społecznej Akademii Nauk w Łodzi filia w Warszawie oraz pełni obowiązki prodziekana na Wydziale Nauk Humanistycznych na tejże Uczelni. W ramach działań organizacyjnych ściśle powiązanych z działalnością artystyczną od 2009 roku jest członkiem Stowarzyszenia Artystycznego Front Sztuki. W ramach Pracowni Artystycznych TA3 na warszawskiej Ochocie w/w Stowarzyszenia aplikuje w grantach o profilu artystycznym i popularyzatorskim w przestrzeni publicznej

Ocena rozprawy doktorskiej

Rozprawa doktorska magistra Zbigniewa Sikory z dziedziny sztuk plastycznych w dyscyplinie sztuki piękne, zrealizowana pod opieką promotorską dr hab. Henryka Królikowskiego, profesora Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach i zatytułowana *Miejski Panoptikon* – składa się z cyklu prac malarskich, realizacji multimedialnej oraz z części opisowej, przedstawiającej szerokie spektrum źródeł inspiracji. Spójność treści i formy, zastosowany kod ikonograficzny w *miejskim* projekcie mgr Sikory, stanowi oryginalny komentarz współczesnego problemu społecznego ukazanego poprzez medium malarskie. Sikora w autorskiej kreacji kodu malarskiego ukazuje współczesną rzeczywistość i tym samym miejsce i rolę obrazu-kodu, jako formy dominującej w komunikacji oraz jego licznych formach mutacji.

Rozprawa doktorska – część opisowa – mgr Zbigniewa Sikory składa się ze wstępu, czterech rozdziałów, podsumowania oraz streszczenia. We wstępie zapoznajemy się ze sferą zainteresowań autora. Jest tu również swoistego rodzaju zaprezentowanie credo rozprawy, które wybrzmiewa niczym przestroga przed niebezpieczeństwem zagrażającym społeczeństwu ze strony dynamicznego rozwoju technologicznego, od którego stajemy się coraz bardziej uzależnieni. Autor dywaguje o umykającym człowieczeństwie, o potrzebie silniejszego kontaktu ze światem realnym, jako źródłem niewyczerpanych inspiracji.

W rozdziale I pt. *Świat pod nadzorem/płynna inwigilacja*, w części *Uwięzieni w Panoptikonie* Sikora przedstawia koncepcje *liquid modernity* autorstwa Zygmunta Baumana, która to koncepcja staje się osnową malarskich realizacji autora. Nawiązując w następnych podrozdziałach do zjawisk zaczerpniętych z literatury (1984 George'a Orwella) i kultury TV (Big Brother), wskazuje na zjawisko chaosu, który staje się główną cechą współczesnej popkultury.

W rozdziale drugim pt. *Artystyczne poszukiwania* autor ukazuje wielowątkowe źródła inspiracji, czerpane z postaw artystycznych i rozwiązań formalnych przede wszystkim wskazując na twórczość Tadeusza Mysłowskiego i jego autorskiej realizacji *Towards Organic Geometry* z lat 1972-1999 r.

Mapa, Terytorium, Układy scalone, stanowią tytuł rozdziału III, którego treść nawiązuje do motywów i rozwiązań formalnych, prezentowanych już na wystawach indywidualnych autora w latach 2015-2017, w tym w *A galerii* na Wydziale Humanistycznym UPH w Siedlcach w lutym 2017 roku. Motyw urbanistyczny w kompozycjach Sikory, oddaje charakter współczesnej aglomeracji z jego tempem rozwoju i szumem informacyjnym.

Autentyczne staje się poszukiwanie siebie w kompozycjach Sikory. Cykl malarski składa się z pięciu układów złożonych z odpowiednio: układ nr. 1 z dziewięciu płócien – 156 cm x 220 cm., nr. 2 z dziewięciu płócien – 170 cm x 180 cm., nr. 3 z siedmiu płócien – 150 cm x 190 cm., nr. 4 z siedmiu płócien – 134 cm x 190 cm, nr. 5 z 6 płócien – 171 cm x 190 cm. Wykonanych w technice akryl, spray, prezentujących fragmenty planu miasta Warszawy. Urzeczywistnieniem staje się zabieg autora, który w *tytułach* układów podaje współrzędne szerokości, długości geograficznej, wysokości n.p.m. oraz wysokości punktu widzenia wybranego fragmentu planu urbanistycznego. W realizacjach malarskich Sikory zbliżonych do kart map turystycznych miast nie odnajdziemy umiejscowienia galerii, muzeów, czy wiekowych założeń architektonicznych. Znajdziemy natomiast pytania, wątpliwości, a raczej sygnał, jaki wysyła nam Zbigniew Sikora (wizualizacja 1 / ściana [układy 1, 2, 3], wizualizacja 2 / ściana [układy 4, 5]). Sygnał - nie spieszymy się, nie poddawajmy się łatwym interpretacjom nie wymagającym krytycznej analizy, nie dajmy się karmić uniwersalnym bełkotem medialnym i płaskim przekazem cotygodniowych bestsellerów. Znajdźmy czas na spokojną, kreatywną kontemplację świata i zachodzących w nim zmian. Sikora woła, wręcz krzyczy – stop! Szukajmy wartości wpływających na pogłębienie duchowe naszego życie nie w *sieci*, ale w sferze niekłamane go powrotu do korzeni, w świecie naturalnym, a więc szukajmy inspiracji w naturze, poza życiem społecznie usankcjonowanym zmianami cywilizacyjnymi.

Zbigniewa Sikorę intryguje wielowarstwowe pojęcie i rozumienie anatomii współczesnej aglomeracji miejskiej. Poprzez swoje realizacje dąży do autorskiego ujęcia genius loci miasta, Warszawy. Miejsca, z którym autor się identyfikuje, które daje mu możliwości rozwoju intelektualnego, a które poprzez globalny monitoring wizyjny i sieciowy system kontroli, zostaje pozbawione humanistycznej przestrzeni życia. *Miejski Panoptikon* – Zbigniewa Sikory, to przede wszystkim czystość przekazu określonej idei. Układ poszczególnych części wydawnictwa oraz ich treść, daje odbiorcy możliwość obcowania z niepowtarzalnym zapisem autorskich poszukiwań. Jest świadectwem kreacji ikonicznej treści. Wizualizacji, która pozwala na odkrywanie kolejnych intelektualnych wartości i znaczeń w procesie kreacji malarskiej. Dopełnieniem staje się realizacja projektu multimedialnego pt. I SEE YOU, będąca świadectwem ciągłej gotowości do szukania nowej ekspresji, nowego autorskiego kodu. Zbigniew Sikora jest twórcą poszukującym, poruszającym się swobodnie w różnych dyscyplinach naukowych. Fakt ten konstytuuje go, jako świadomego artystę w procesie permanentnego rozwoju. Z wielką atencją odnosi się do historii kultury, tej dawnej, ale i wartości tworzących ją „dzisiaj”. W jego realizacjach odnajdujemy swoistego rodzaju continuum w poszukiwaniu własnego, niepowtarzalnego znaku malarskiego. Postawa twórcza Zbigniewa Sikory pozwala wierzyć w trwałość i znaczenie współczesnego języka malarskiego, jako wartości nieprzemijalnej w ciągłym progresie. Jak pisze sam autor we wstępie: *Realizacja cyklu doktorskiego wraz z niniejszą rozprawą mają otworzyć dyskurs,*

którego efektem będzie zwiększona świadomość bycia częścią społeczeństwa, z coraz bardziej malejącymi szansami na anonimowość i swobodę działania.

Ta autodeklaracja znakomicie oddaje rozumienie przez Sikorę, czym jest proces twórczy, jako ciągłe dążenie do przekazu doskonałego, czytelnego i pozbawionego *bestselerowego banału*.

Reasumując, po analizie konsekwentnie budowania dorobku artystycznego, organizacyjnego, działalności dydaktycznej oraz pracy doktorskiej pana magistra Zbigniewa Sikory, przygotowanej pod opieką promotorską dr hab. Henryka Królikowskiego, profesora Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, stwierdzam, że praca doktorska stanowi oryginalne dokonanie artystyczne oraz wykazuje ogólną wiedzę teoretyczną Kandydata w dziedzinie sztuki plastyczne, w dyscyplinie artystycznej: sztuki piękne oraz potwierdza umiejętność prowadzenia przez wyżej wymienionego Kandydata samodzielnej pracy artystycznej. Uważam również, że przedstawiona przez pana Zbigniewa Sikorę praca doktorska w pełni uzasadnia nadanie Mu stopnia doktora sztuki w dziedzinie sztuki plastyczne, w dyscyplinie artystycznej: sztuki piękne.

dr hab. Tomasz Nowak, prof. uczelni

